

Instrucció 3/2023 sobre l'aplicació de limitacions regimentals i de control per raó de seguretat i bon ordre dels establiments penitenciaris (art 75.1 RP) sobre persones internes en situació d'alt risc de comportament violent

I. Exposició de motius

Als centres penitenciaris es produeixen incidents violents provocats per persones internes que presenten un risc alt de poder atemptar contra la integritat física dels treballadors i/o altres persones internes i/o causar greus danys a les instal·lacions. Sovint aquest risc és objectivable, mesurable i avaluable de forma individualitzada amb les tècniques d'avaluació i valoració del risc.

Per aquests casos l'article 10 de la Llei Orgànica General Penitenciària (LOGP) i l'article 91.3 del Reglament Penitenciari (RP) estableixen que "seran destinats a departaments especials aquells interns classificats en primer grau que hagin protagonitzat o induït alteracions regimentals molt greus, que hagin posat en perill la vida o integritat dels funcionaris, autoritats, altres interns o persones alienes a la Institució...". El règim d'aquests departaments es caracteritza per una limitació de les activitats en comú de les persones internes i per un control i una vigilància mes grans sobre ells, de la manera que es determini reglamentàriament.

No obstant això, als darrers temps el sistema penitenciar es troba amb persones internes, que mostren una especial tendència a la violència generalitzada i sistemàtica, amb un perfil de risc d'alta agressivitat i perillositat extrema en els que s'aprecien de forma reiterada trets d'impulsivitat (manca de contenció amb reaccions violentes i explosives), temeritat (menyspreu per la vida i integritat física de les persones) i hostilitat (actituds de violència extrema permanent vers a d'altres persones). Tot això ha provocat un important increment dels incidents violents als centres penitenciaris, amb greus agressions a funcionaris i d'altres persones internes, arribant fins i tot a la mort d'un intern per l'agressió d'un altre amb arma blanca, el qual fa palès la necessitat d'intervenir per tal de modificar aquesta tendència amb mesures preventives i de seguretat.

En aquest sentit l'article 75.1 del RP estableix respecte de les limitacions regimentals que, els detinguts, presos i penats no tenen altres limitacions de règim que les exigides per l'assegurament de la seva persona i per la seguretat i el bon ordre dels establiments, i també les que aconselli el seu tractament o les que provenguin del seu grau de classificació.

Aquestes limitacions aplicables poden suposar restriccions quan als objectes a disposició de la persona interna; la limitació a la realització d'activitats grupals; la sortida sol/a durant les hores de pati; i poden requerir la intervenció d'un nombre determinat de professionals i/o l'ús de manilles metàl·liques per assegurar la seva mobilitat fora de la cel·la. En definitiva, l'establiment d'especials mesures de seguretat per garantir la integritat física de la resta de persones (professionals i interns/es) que interactuen amb les persones internes d'extrema

perillositat, com a limitacions regimentals de l'article 75.1 RP dins del règim de vida de l'article 93 del RP.

Aquestes mesures limitatives s'han de prendre amb totes les garanties jurídiques, per tant han d'estar motivades de manera exhaustiva, temporalitzades, notificades a la persona interna amb peu de recurs i al Jutge de Vigilància Penitenciària i, seguint uns criteris per la seva aplicació homogeni al conjunt de centres penitenciaris.

Paral·lelament, aquestes mesures han d'anar acompanyades d'una intervenció multidisciplinària amb l'objectiu d'ajudar a disminuir el risc i treure progressivament les limitacions regimentals.

Per aquest motiu, a través d'aquesta Instrucció s'aprova un protocol per la determinació dels casos i l'aplicació de les limitacions regimentals necessàries per controlar i reconduir actituds d'extrem risc de violència de persones internes.

Disposició única

S'aprova i s'incorpora a l'annex 1 de la Instrucció 3/2023 el Protocol per l'aplicació de limitacions regimentals i de control per raó de seguretat i bon ordre dels establiments penitenciaris (art 75.1 RP) sobre persones internes en situació d'alt risc de comportament violent.

Disposició final

La present instrucció entra en vigor en el termini de 10 dies des de la seva signatura. Se n'ha de justificar la recepció i s'ha de llegir en la primera reunió del Consell de Direcció dels centres penitenciaris que tingui lloc després de rebre-la, perquè se'n tingui constància i se'n prengui coneixement, i se n'ha de donar difusió en els termes que estableix l'article 13.2.d.2) del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya (ROFSEPC), aprovat pel Decret 329/2006, de 5 de setembre.

En rebre aquesta Instrucció, se n'ha de notificar la recepció a la Direcció General d'Afers Penitenciaris

El director general d'Afers Penitenciaris

**José
María
Montero
Gómez**

Signat
digitalment per
José María
Montero Gómez
Data: 2023.08.08
16:00:30 +02'00'

Barcelona, 8 d'agost de 2023